

KONCEPCE VÝVOJE SVOBODNÉHO STATKU NA SOUTOKU, O.P.S.

Tento dokument vznikl na začátku roku 2016 pro obnovení povědomí kam Svobodný statek směřuje a jaké jsou jeho záměry. Vznikl během 12 svatých nocí, dotvořen poté byl během ledna. Na jeho tvorbě se podílel Jaroslav, Piesňomila, Káťa Š., Peter a částečně Žaneta. Dokument by měl být chápán jako nasměrování vývoje, časové období v něm úplně nehraje roli. Vše nakonec bude záležet na přítomných spolupracovnících, financích a potřebách okolního světa. Proto by každý rok měl být obnoven a na základě něho vytvořen plán pro budoucí rok.

Nesmí se též zapomenout, že hlavní směřování určují [činnosti vyjmenované v Zakládající listině](#). Jsou tedy veřejným závazkem.

- obnoveno 2.1. 2018 na setkání v Obci Křesťanů (Jaroslav, Katka, Piesňa, Peter)
- obnoveno 6.1. 2019, aktualizace a úpravy dle plnění cílů z roku 2018 (Katka), zkonzultováno se SR
- obnoveno: 27.1. 2020

AKTUÁLNÍ STAV STATKU

- obecně prospěšná společnost
- bio pěstování zeleniny, bylin a květin s aplikací biodynamických preparátů a vysokým podílem ruční práce, zpracování zemědělských výpěstku, sociální přesah do sociálního zemědělství, Slušných firem a ekovýchovy
- 9,5 hektarů orné půdy a 1 hektar trvalých travních porostů
- 50 druhů zeleniny, 200 odrůd, cca 50 tun
- 17 lidí (5 TTP + od března 3 noví ve zpracovně, 5 na doprovodné pracovní smlouvy, 2 stálí dobrovolníci, 2 externí)
- obrat za prodej zeleniny od dob vzniku 2013-1,2 mil., 2014-3 mil., 2015 3,5 mil., 2016 3,7 mil., 2017 4,7 mil., 2018 4,5 mil., 2019- 5,7 mil.
- stav prodeje velkoobchod-VO versus přímý prodej = KPZ a bedýnky(historicky 95% velkoobchod, 2015- 80% VO, 2016- 67% VO, 2017- 60% VO, 2018- 35% VO, 2019-36% VO)...navyšuje se procento přímého prodeje
- 10% přeprdej zeleniny

OBLASTI, KTERÉ UCHOPIT V KONCEPCI FUNGOVÁNÍ A VÝVOJE

(kurzívou je ke každé oblasti stručně napsáno, jak bylo Jaroslavem vnímané původní zadání a jakým směrem se naplňovalo, další text se ročně upravuje dle potřeby)

- [PĚSTOVÁNÍ a PÉČE O KRAJINU \(co, jak, kde, kolik\)](#)

Podle aktuální práce té sezóny a cena nejvyšší možná na trhu...V krajinotvorbě jsme započali s remízky, sadem, výsadbou trvalých bylin a uměním v krajině.

Na našich polnostech pěstujeme velmi pestrou nabídku zeleniny, bylin a květin pod ekologickou certifikací s [biodynamickými principy](#). Na poli máme 2 fóliáky, v areálu 2 skleníky a řadu pařníků. Jejich velikost a kvalita pro nás přestává být udržitelná, proto zvažujeme nákup a realizaci 1 velkého vytápěného skleníku. Ten by velmi pomohl s přípravou sadby a se zázemím pro chladné zimní dny.

Do budoucna chceme více rozvinout koncept bylin a květin, sazenic- typu zahradnictví. Rádi bychom se v pěstování bylin i odborně vzdělali. Nyní se soustředíme zejména na dobrou přípravu půdy, odplevelení. Učíme se pracovat s ochranou pole fyzicky i duchově a pomocí preparátů. Je pro nás potřebné pěstovat zeleninu na pokrytí současných nákladů.

Pravidelně aplikujeme zelené hnojení- jarní, letní i ozim a rozmetáme zkompostovaný hnůj. Plánujeme snížení množství osázené plochy. Pěstování některých plodin ve větším množství přenecháváme jiným bio, či bio-dynamickým zemědělcům, především Bemagru brambory a kořenovku. Hledáme možnosti rozšíření ploch mimo Kosu, zejména za účelem pastvin. Do budoucna je cílem získat certifikaci [Demeter](#) (až vznikne zpracovna a investice bude návratná) a naučit se lepšímu využití strojů (čistota, efektivnost).

Vážíme si a jsme zastánci ruční práce a uvědomuje si její vzácnost. Je pro nás podstatný výskyt člověka v krajině a chceme, aby práce byla radostí a ne dřinou, která při každodenním tempu nejde vydržet. Kvůli tomu jsme nuceni v některých oblastech přistoupit k technologiím, strojům, které nám ulehčí zpracování půdy a likvidaci plevelů. Bylo by vhodné získat nějakého poradce v této oblasti.

V oblasti péči o krajinu je v plánu dokončit výsadbu ovocných stromů. Kromě toho postupně rozšiřujeme remízky, rádi bychom vysázeli aleje. Chceme založit větší růžový záhon, ale kvůli vysokému riziku okusu je nutné vzít do úvahy oplocení některé části pole. V roce 2016 jsme započali sochařským symposiem tradici pořádání kulturně-uměleckých akcí v krajině. V tomto bychom chtěli každoročně pokračovat. Je potřeba zušlechťovat odpočinkové místo u fóliáků. Již je postavená kadibudka, dalším úkolem je vybudovat zastíněné zázemí. Rádi bychom na soutoku po dohodě s povodím vytvořili plovárnu se saunou.

Zahrada slouží pro pěstování sazenic, zeleniny, květin, bylin a utváření kompostů, místo pro včely a ekovýchovu v rámci prezentace včelařství. Nově je na ní kaple. Stále jí chybí jasný koncept.

Dlouhodobě visí ve vzduchu přání sadů ve Středohoří za účelem pěstování ovoce a vzniku "našeho" odpočinkového místa i mimo Kopisty.

- **OBCHOD ve smyslu spolupráce (komu, distribuce, logistika, skladování, ceny)**

Odbyt, který nikdy nebyl zaručen. Pomalu se z velkoobchodu zaměřujeme na koncového zákazníka.

Našimi dlouhodobými velkoobchodními partnery jsou Lifefood, Fresh bedýnky, Sunfood, Svět bedýnek). Stále zvyšujeme prodej koncovým odběratelům-formou [KPZ](#) a i přes zákazníky na eshopu. Nyní máme 2 rozvozové auta, z toho jedno s chlazením, což je dostatečné. Prozatím si chceme držet vlastní logistické možnosti, je to naše jedinečnost v rámci farmářů. Abychom udrželi celoroční nabídku děláme i přepravek zeleniny se spřátelenými zemědělci (Auenhof, Mahlic, Jitka Píchová, Karel Tachecí, Aleš Horák,...).

Ve skladu máme vybudovaný chladák, který nám zaručuje vyšší kvalitu dodávané zeleniny. Zároveň je jeho výhodou vedlejší teplá místnost na dýně. Skladové prostory jsou společně se sklepy dostatečné.

V ceně se snažíme odrazit jedinečnost naší práce, nicméně ceny nastavujeme tak, abychom nebyly o několik úrovní jinde než ostatní a naše výrobky, zelenina byly koupitelné.

- **ZPRACOVÁNÍ**

Zelenina a ovoce se zpracovávají pro naše použití. V průběhu času jsme si uvědomily, že zpracování pro nás může být oblast, do které můžeme růst.

Chceme naším výpěstkům dávat přidanou hodnotu jejich zpracováním, což považujeme za další krok v našem sociálním snažení ohledně postavení zemědělce ve společnosti a sociálně vyloučeného obyvatelstva. Kromě toho nám prodej výrobků může pomoci nést finanční udržitelnost našich ostatních aktivit.

Nejde nám tedy primárně o zpracování přebytků, které neprodáme, ale chceme cíleně pro zpracování pěstovat případně i dokupovat. Nákup z jiných zdrojů probíhá v případě ovoce, naší neúrody zeleniny či udržení celoroční nabídky některých výrobků. Nakupujeme vždy od biopěstitelů se kterými, jako je již jinde zmíněno, trváme na zachování přímého vztahu s dodavatelem a o znalosti příběhu položky, ať už se jedná o jablko nebo cukr.

Samotný provoz zpracovny bude probíhat v prostorách schválených potravináři. V tomto provozu bude práce pro spolupracovníky i camphillské uživatele.

Výroba by měla probíhat co nejšetrněji tak, aby kvalita vstupní suroviny byla co nejvíce zachována i po zpracování. Způsob výroby tedy konzultuje s odborníky (D. Benšová, J. Fiala, R. Rossner a jiní), dále studujeme odbornou literaturu.

● NEMOVITOSTI

vlastnictví: budova statku č.p. 5 (České Kopisty)
pronájem: pole, sklad, sklepy, přístřešky, zahrada
správa: camphillský dvůr

Rekonstruovali jsme do povodně jen nezbytné části statku v havarijním stavu. Po povodni jsme funkčně rozvíjeli koncepci zobytnování statku, jak pro zvířata, tak pro lidi.

Směřujeme k celkové rekonstrukci statku č.5. Proběhne celková rekonstrukce levého křídla za účelem vzniku ubytování pro spolupracovníky. Je však nutné domyslet koncept rozložení prostoru. Pravé křídlo, pojmenované Archa, slouží jako sušárna a sklad bylin, dobrovolnický prostor s ubytováním.

● ZVÍŘATA

Záměr pro mě byl naplnit současné prostorové možnosti statku, zároveň s možnostmi a potřebami lidí na statku.

Zvířata na statku chováme, jelikož vnímáme že zemědělský organismus by bez nich nebyl úplný a jejich přítomnost je pro prostor i lidé v něm léčivá. Jsme jim vděční, že nám pomáhají utvářet denní rytmus, můžeme se jich dotýkat, poskytují nám maso, mléko, vejce, med a cenný hnůj.

Považujeme za stěžejní, aby tuto oblast nesl tým spolupracovníků trvale žijící zde na místě a pokud možno na dobrovolné bázi, jelikož zvířata jsou jedním z našich podstatných "neziskových" projektů" .. Zároveň by bylo dobré mít zálohu v blízkém okolí, kdo tento tým může zastoupit v případě dovolené.

Jsme rádi, že se do denního rytmu zapojili i camphillští uživatelé, kterým rádi delegujeme nějaké drobné úkoly.

Kromě rostlinných zbytků z pole nemáme zajištěný vlastní přísun krmiva. Zrní nakupujeme přednostně v biokvalitě. To samé platí pro slámu a seno. Do budoucna bychom rádi zajistili částečnou soběstačnost. K tomu je potřeba nákup či pronájem pastvin.

Zvířata jsou zabydlená na statkovém dvoře. Každý druh by měl mít svůj určený domov s možností vycházek. Stáje a chlévy postupně renovujeme, aktuálně je potřeba vytvořit zázemí pro kachny a pro psa. Za ohradou pro stroje bychom rádi postavili trvalou ohradu. Tamtéž uvažujeme nad vznikem statkového zázemí s větším počtem drobného zvířectva, včetně moderního skleníku.

Na statku chceme mít krávu(y), koně, slepice, vodní drůbež, prasata, králíky a psa. Případné počty zvířat rozšiřovat, pokud budou prostory a člověk. Záměry jednotlivých druhů zvířat jsou rozepsány ve zvláštním [dokumentu](#).

LIDÉ (management organizace, odměňování, motivace)

Cílem jsou vědomí a spokojení spolupracovníci, kteří jsou samostatní a motivovaní. Mají možnost se rozvíjet společně s organizací.

Cílem je mít udržitelný poměr spolupracovníků a činností. Jsme členové [Slušné firmy](#) a vycházíme z jejich principů. Snažíme se o rozprostření kompetencí a spolunesení odpovědnosti mezi spolupracovníky a tím otevřít možnost podílet se na rozhodování.

Chceme dávat práci lidem s různými potřebami. Jedním z našich záměrů je hledat možnosti i pro zaměstnání lidí se speciálními potřebami, především těch z Camphillského společenství.

Je pro nás důležité vymyslet takovou mzdovou politiku, která bude pro nás udržitelná a zároveň bude reflektovat naši potřebu zlepšovat postavení zemědělce ve společnosti.

Zázemí pro externí spolupracovníky je zejména v převlékárně. V prostoru se však převlékají i dlouhodobí dobrovolníci a uživatelé CDS. Zároveň prostor slouží pro společné porady a sklad osiva a preparátů. Přestává být tedy kapacitně dostatečný. Zamýšlíme se nad dostavbou prostoru, do kterého je nutné počítat se sociálním zařízením včetně sprchy.

Lidé v administrativě mají zázemí v kanceláři, která zároveň slouží i Camphillu. Pokud je potřeba soustředěné práce skupiny či jednotlivce, tak je k dispozici statkový prostor, kde je od 2018 možnost celoročního vytápění. Pro neformální setkávání spolupracovníků, společná jídla a nebo kulturní aktivity je k dispozici Růžový sál.

FINANCE (odkud, úroveň zisku)

Udržet se na nule, nezadlužovat se a spořit na další sezónu.

Aktuální zadání: Ke konci roku mít zisk minimálně 300.000 Kč, který bude možné investovat do neziskových činností v dalším roce.

Provoz podniku by měl být udržitelný v rámci organizací camphillského společenství. Naším největším zdrojem je pěstování zeleniny. Do budoucna počítáme s významným zdrojem i z prodeje výrobků.

Stále je potřeba hledat zdroje na financování staveb a neziskových projektů. Hledáme cesty drobné podpory i pro naše podporovatele z KPZ a bedýnkářů. Aktuálně máme dvojí částku KPZ ceny nebo je možné zasílat pravidelný měsíční příspěvek.

- **OSVĚTA, EKOVÝCHOVA**

Postavení zemědělce ve společnosti.

Tato veřejně prospěšná činnost je financována z projektů, příspěvků od účastníků, z darů či dobrovolné práce. Působíme skrze činnost samotnou, KPZ a další odběratele, individuální

dobrovolníky, dobrovolnické skupiny včetně zahraničních workcampů, školy od MŠ po VŠ s prioritou na waldorfské a odborné školy, spolupracovníky, odbornou i laickou veřejnost. U škol a jiných organizovaných skupin se snažíme o navázání dlouhodobé spolupráce a utváření vztahu k našemu organismu. Máme snahu o formu spolutvoření a zážitku zemědělské práce. Kromě tohoto je snaha organizovat semináře, dotvořit zemědělskou knihovnu na statku a působit i skrze média. Jelikož je to jedna z hlavních náplní statku, je třeba ji mít více zviditelněnou na webu a s informacemi co nabízíme.